

Preventivní program školy

Základní údaje:

Gymnázium Hranice, Zborovská 293

RNDr. Vladimír Slezák, PhD. – ředitel gymnázia

IČ 70259909

ID datové schránky: a54hmcu

Mgr. Jiří Horký – školní metodik prevence (ŠMP)

Zřizovatel: Olomoucký kraj, Jeremenkova 40 a, 779 00 Olomouc

Šk. rok 2023/2024

a) Legislativa a obecně závazné normy

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027,
- Akční plán realizace národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023-2025.

Národní strategie je základní strategický dokument MŠMT, realizovaný navazujícími akčními plány, které obsahují konkrétní opatření.

- Krajský plán PP rizikových projevů chování v Olomouckém kraji na léta 2023 – 2026,
- Vyhláška č.197/2016 Sb., kterou se mění
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních,
- Vyhláška č.27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných,
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28),
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016),
- Zákon č.561/2004 Sb. školský zákon,
- Zákon č.562/2004 Sb. kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona,
- Zákon č.65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek,
- Zákon č.563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících,
- Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

b) Vnitřní zdroje školy = jsou zdroje, kterými disponuje daná škola. Do vnitřních zdrojů zahrnujeme třídní učitele, školní poradenské pracoviště a další pedagogické pracovníky.

1. Charakteristika školy

Viz. <https://gymnaziumhranice.cz/zakladni-udaje/>

Gymnázium Hranice je menší škola s počtem 260–300 žáků a 25 – 30 učitelů. Škola spíše „rodinného“ typu sdružuje žáky především ze 4 základních hranických škol: ZŠ 1. máje,

ZŠ Šromotovo, ZŠ Struhlovsko a ZŠ Drahotuše. K tomu přicházejí žáci z okolních spádových vesnic: Potštát, Střítež nad Ludinou, Všechnovice, Spálov, Odry, Běloutín, Hustopeče nad Bečvou, Osek nad Bečvou, Kelč, Soběchleby, ale i Lipník nad Bečvou.

Školní poradenské pracoviště (ŠPP) je zastoupeno:

- školním metodikem prevence (ŠMP) Mgr. Jiřím Horkým,
- výchovnou poradkyní (VP) Mgr. Martou Křenkovou a
- školním psychologem Mgr. Miroslavem Raindlem.

Pedagogičtí pracovníci naší školy postupně procházejí školeními a zvyšují si odbornost týkající se různých typů rizikového chování.

2. Garant programu: Mgr. Jiří Horký ŠMP
Školní preventivní tým: Mgr. Zuzana Svrčinová – adaptační kurzy
Mgr. Dagmara Kolářová – bezpečnost na internetu
Třídní učitelé
3. Seznámení ředitele školy s programem: říjen 2023

c) Vnější zdroje školy = jsou organizace, se kterými škola přímo spolupracuje, popřípadě další organizace, na které se můžou individuálně obrátit studenti, rodiče a učitelé.

1. Spolupráce s odborníky, zástupci místní samosprávy a zástupci zájmových organizací
 - Udržování a aktualizace kontaktů s odborníky na úrovni města a regionu (samospráva)
 - Účast na setkání metodiků prevence vedené okresní koordinátorkou na PPP Přerov
 - Účast na Krajské konferenci PPRCH
 - Spolupráce se zástupci DDM, ZUŠ, SK, SOKOL a jiných sportovních a volnočasových organizací
2. Odkazy na poradenské internetové stránky a poradny
 - www.e-bezpečí.cz
 - www.linkabezpečí.cz
 - www.ohrozenedite.cz – komplexní mapa odborných služeb pro děti a rodiny po celé ČR
 - www.najdipomoc.cz
 - office@kappa-help.cz

Dlouhodobá spolupráce naší školy:

- Městská policie Hranice
- Pedagogicko – psychologická poradna Olomouc, pracoviště Přerov
- www.p-centrum.cz Olomouc
- www.pppaspc-ok.cz – Metodika prevence, Krajská konference PPRCH – PPP a SPC Olomouckého kraje
- www.olkraj.cz – Primární prevence rizikového chování

3. Jiné preventivní volnočasové činnosti pro žáky organizované školou

Činnosti jsou organizovány pro všechny žáky školy dle jejich vlastní volby – výběr

1. týden v červenci 2024 10ti - denní pobyt v Chorvatsku. Zaměření: zdravý životní styl, aktivní odpočinek, skupinový a individuální sport. Organizuje Mgr. Jiří Lysák

Volnočasové aktivity pro žáky pořádané školou

Nabídka během celého školního roku:

Konverzace v jazycích	„	Mgr. Lenka Vývodová
Volejbalový kroužek	„	Mgr. Jiří Lysák
Basketbalový kroužek	„	Mgr. Jiří Horký
Volejbalový Mikulášský turnaj	12/2023	Mgr. Jiří Lysák
Šimbalový turnaj	1/2024	Mgr. Zuzana Svrčinová
Florbalový turnaj	11/2023	Mgr. Jiří Lysák

Žáci mohou ve škole využívat:

- knihovnu
- posilovnu
- studovnu

d) **Analýza výchozí situace**

Příchod žáků většího počtu z hranických základních škol a menšího počtu z různých základních škol z vesnic způsobuje problémy třídních kolektivů – někteří se znají a někteří ne. Tato situace by mohla vést k postavení žáka mimo kolektiv až k jeho vyloučení z kolektivu, k psychickým problémům a ke školní neúspěšnosti.

Ve školním roce 2022/23 byly řešeny ve třídě V2.A psychické problémy, náznaky sebepoškození, nefungující třídní kolektiv. Třídní učitelka řešila situaci ve spolupráci s ŠMP a s P-Centrem Olomouc, které provedlo ve třídě selektivní prevenci. Byly použity metody interaktivních her, pozorování, rozhovor s třídním učitelem.

Ve školním roce 2022/23 byl ve třídě V2.A řešen případ kyberšikany – oznámeno a řešeno Policií ČR – ŠMP provedl ve všech třídách preventivní intervenci.

Ve školním roce 2022/23 byly řešeny ve třídě V5.A krádeže školního majetku – ŠMP provedl ve všech třídách školy preventivní intervenci.

e) **Cíle MPP školy**

dlouhodobé:

- zdravé klima bez zbytečných stresových situací,
- fungující třídní kolektivy

krátkodobé:

- aktivnější práce třídních učitelů s třídním kolektivem
- snížení počtu psychických problémů
- řešení problémů anorexie
- prevence kriminálního chování – krádeže
- prevence kyberšikany

f) Skladba aktivit pro jednotlivé skupiny

1. Spolupráce se školním psychologem:

Říjen – přednáška *Poruchy příjmu potravy* – všechny třídy

Listopad – Zjišťování klimatu ve třídě – tvorba a vyhodnocení dotazníku

Podpora spolupráce třídního kolektivu a třídního učitele

Celý školní rok

- depistáž školního neúspěchu – ŠMP, třídní učitelé – doporučení konzultace s psychologem
- konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání
- konzultace se zákonnými zástupci při výchovných a vzdělávacích problémech dětí

2. Aktivity pro žáky

9/2023	Adaptační akce pro V1.A a 1. A – tvorba kolektivu Adaptační akce pro V3.A – 5 nových žáků – doporučení P-centra
9/2023	Beseda o alkoholismu 1. A a V2.A, <i>Chlast je droga</i>
9–12/2023	Návštěva soudu pro V5.A povědomí o Občanském a Trestním právu
10–11/2023	beseda s Městskou policií Hranice 1. A, V3.A
10/2023	Přednáška pro třídy – <i>Poruchy příjmu potravy (bulimie, anorexie)</i> – školní psycholog
11/2023	<i>Diagnostika třídního klimatu</i> – dotazníkové šetření proběhne ve všech třídách
11–12/2023	Beseda o občanském a trestním právu pro 3. ročníky
12/2023	ČNB – finanční gramotnost 2. A Beseda s právníkem V5.A a 3. A
2/2024	<i>To nejlepší z gymplu</i> – akce žáků gymnázia (jedna z volnočasových aktivit předcházející vzniku RCH)
2/2024	Přednáška – <i>Mgr. Robert Sutorý – Xenofobie a rasismus</i> – organizuje Mgr. Jiří Horký
6/2024	<i>Mezinárodní den boje proti drogám – 26. června</i> – vytvoření tematické nástěnky Mgr. Jiří Horký
6/2024	ČNB – finanční gramotnost 3. A a V4.A

V jednotlivých předmětech se vyučující zabývají všemi negativními jevy buď v tematických celcích, nebo v jednotlivých hodinách, úkolech, příkladech atd. Podrobnější přehled viz tematické plány a interaktivní tabulka!!!

3. Aktivity pro pedagogy

na začátku škol. roku	v tematických plánech zřetelně vyznačit témata, která se týkají prevence rizikového chování
v průběhu celého škol. roku	sledovat a upravit v jednotlivých předmětech témata vhodná k prevenci rizikového chování a pro příští školní rok je upřesnit v tematických plánech.
25. 10. 2023	<i>Třídní učitel a klima třídy</i> školení Mgr. et Bc. Michal Jahn z PPP Přerov
3. 11. 2023	<i>Sebepoškozování</i> – školení Přerov
9. 1. 2024	<i>První psychologická pomoc</i> – školení Přerov
pro třídní učitele	vyhodnotit ve své třídě problémové téma rizikového chování (zneužívání návykových látek, alkoholismus, šikana, rasismus, kyberšikana, kouření aj.) nebo třeba posílení třídních vztahů, a vyhledat z nabídek organizací, řešení pro třídu
celý školní rok	ŠMP vybere z nabídky aktivity a školení nabízené organizacemi a přepošle pedagogickým pracovníkům školy – třídní učitelé mohou vybrat vhodnou aktivitu pro danou třídu podle aktuální situace výskytu rizikového chování ve třídě nebo dle dlouhodobých a krátkodobých cílů MPP

4. Spolupráce s rodiči

- Uskutečňuje se v rámci porad SRPG na pravidelných poradách zástupců tříd a vedení školy
- Rodiče jsou informováni prostřednictvím internetového portálu Edookit, osobními pohovory na třídních schůzkách nebo mají možnost domluvy osobní schůzky s pedagogickými pracovníky v průběhu školního roku

5. Metodické pomůcky

plán celý šk. rok	Doplnění knihovny, videotéky a propagačního materiálu pro potřeby metodika prevence a ostatních pedagogů.
průběžně	Úprava stálé nástěnky (kontakty, tel. čísla, nápomocné organizace a instituce, nízkoprahová zařízení atd.).

6. Evidence

- Besedy, přednášky a jiné preventivní aktivity jsou evidovány třídním učitelem, školním metodikem prevence a vedením školy
- Konkrétní vyučovací jednotky a tematické celky jsou evidovány jednotlivými vyučujícími, předsedy předmětových týmů a vedením školy

Příloha č. 1 – Krizový plán

Jak budou pracovníci školy postupovat, když...

1. Žák kouří, pije alkohol v prostorách školy v době školního vyučování

- třídní učitel informuje rodiče
- třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada
- třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady

2. Žák se dostaví do školy pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky

- vyučující zjistí zdravotní stav dítěte a informuje rodiče a třídního učitele
- vyučující nebo třídní učitel vyzve rodiče, aby si dítě vyzvedli a seznámí je se zdravotním stavem dítěte
- vyučující přivolá lékařskou pomoc 155, pokud si rodiče pro dítě do školy nepřijdou
- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče žáka seznámeni
- třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada
- třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady
- výchovný poradce informuje orgán sociálně – právní ochrany dítěte (OSPOD) – v případě opakování

3. u žáka zachytí alkohol nebo tabák, elektronickou cigaretu

- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče seznámeni
- třídní učitel informuje rodiče
- třídní učitel navrhne výchovné opatření, které projedná a schválí pedagogická rada
- třídní učitel písemně informuje rodiče o rozhodnutí pedagogické rady

4. ve škole se objeví uživatel omamných a psychotropních látek

- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče seznámeni
- třídní učitel informuje rodiče
- výchovný poradce informuje orgán sociálně – právní ochrany dítěte

5. ve škole zachytíme látku, o které se domníváme, že se jedná o omamnou a psychotropní látku

- vyučující neznámou látku dítěti odebere, uloží do obálky – zapečetí ji (razítko), uloží ji do trezoru a provede písemný záznam, se kterým budou seznámeni rodiče
- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence
- ředitel školy předá nález Policii ČR, která provede šetření

6. dozvíme se, že některé z dětí do školy přináší omamné a psychotropní látky (OPL) a předává je (prodává je)

- taková osoba je distributorem OPL a dopouští se závažného trestného činu (§ 187 trestního zákona) a je naší povinností tento trestný čin překazít (§167 trestního zákona) – stanovena ohlašovací povinnost
- postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití OPL žákem se řídí Trestním zákonem 140/1961 Sb. a Zákonem 397/2005 Sb., o ochraně před alkoholismem a toxikománií
- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče seznámeni
- třídní učitel informuje rodiče
- výchovný poradce informuje orgán sociálně – právní ochrany dítěte
- ředitel školy předá nález Policii ČR, která provede šetření

7. žák se svěří s užíváním OPL

- vyučující informuje třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce, metodika prevence a vyhotoví písemný zápis, se kterým budou rodiče seznámeni
- výchovný poradce a metodik prevence navrhnou řešení

8. ve škole se objeví šikana

- včasné předání informace mezi pedagogy
- vyslechnutí : 1.oběti, 2. svědků, š. agresorů
- zajistit ochranu oběti
- po vyslechnutí aktérů pozvat rodiče – ne dohromady, provést písemný záznam
- potrestat agresory
- informovat ostatní třídy

9. ve škole dojde ke krádeži

- provést písemný záznam
- informovat třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence
- informovat zákonné zástupce školy

10. žák opakovaně chybí

- třídní učitel informuje výchovného poradce třídní učitel nebo výchovný poradce informuje zákonné zástupce žáka (provést písemný záznam)
- v případě pokračování řeší výchovný poradce spolu s ředitelem školy

Příloha č. 2 - Školní program proti šikanování

Obsah:

1. Co je a není šikana
2. Cíl programu
3. Prevence proti šikanování
4. Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu
5. Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany
6. Výchovná opatření
7. Spolupráce se specializovanými institucemi

1. Co je a není šikana:

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti.

Zahrnuje tak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.

Šikana se projevuje v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídou či jinou skupinou spolužáků.

Šikanou tedy není jednorázová rvačka nebo vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor.

2. Cílem programu je:

- snažit se vytvořit prostředí omezující vznik šikany
- zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách
- být ve střehu a odhalit počínající šikanu dříve než se plně rozvine
- vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání

3. Prevence proti šikanování:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky
- vést žáky k sebedůvěře, přiměřenému sebevědomí a odpovědnosti za své jednání
- jednat s dětmi jako s partnery, bez výjimky respektovat jejich práva, zároveň je vést k plnění povinností

- co nejvíce omezit nudu při výuce – šikana často vzniká jako zdroj zábavy pro agresory
- udržovat pozitivní klima mezi žáky a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že toto chování je špatné a nelze jej tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity, a to i v případě, že nejsem pověřen dozorem
- informovat žáky, ale i rodiče, na koho se mohou obrátit při problémech – tř. učitel, školní schránka důvěry, výchovný poradce, vedení školy, metodik prevence, linka důvěry
- snažit se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ni, třídní učitel by měl znát záliby svých žáků, zajímat se o to, jak tráví volný čas a umět si s nimi o tom povídat, mají-li zájem

4. Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření;
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
 - a. efekt metody usmíření;
 - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

(Komentář k jednotlivým krokům viz metodické doporučení nebo kniha Nová cesta k léčbě šikany - Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.)

5. Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;

5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

6. Výchovná – nápravná opatření:

- napomenutí a důtka tř. učitele, důtka ředitele školy
- snížení známky z chování
- převedení do jiné třídy
- V mimořádných případech ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následkem umístěním v diagnostickém ústavu.

7. Spolupráce se specializovanými institucemi:

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení spolupracuje vedení školy nebo školské zařízení, metodik prevence, výchovný poradce nebo zástupce školy zejména s PPP, s oddělením péče o rodinu a dětí, s oddělením sociální prevence, s pediatry. V případě závažnějšího podezření na šikanování ředitel školy oznámí tuto skutečnost Policii ČR, orgánu sociálně právní ochrany dítěte.

Příloha č. 3 – Formulář řešení stížností, šikany

Řešení stížností, šikany a jiných podnětů

Nahlásil(a) / zjistil(a):

Událost:

Místo události:

Datum události / zjištění:

Řešil(a):

Datum řešení:

Počet příloh:

Postup řešení:

Příloha č. 4 – Kyberšikana

Pojem kyberšikana (někdy se používají i cizí výrazy kyber-mobbing, e-mobbing apod.) představuje úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování nebo obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků většinou v delším časovém období. Kyberšikana se odehrává na internetu (např. prostřednictvím e-mailů, chatových aplikací jako je ICQ, v sociálních sítích, na videích umístěných na internetových portálech) nebo prostřednictvím mobilního telefonu (např. SMS zprávami nebo nepříjemnými telefonáty). Pachatel často jedná anonymně, takže oběť netuší, od koho útoky pochází.

1. Typické rysy:

- je časově neomezená – útočník může oběť obtěžovat 24hodin denně
- publikum široké – kdokoliv
- obsah se šíří velmi rychle – prostřednictvím informačních technologií
- anonymita pachatelů – je zpravidla obtížné, pokud je pachatel zdatný v práci s PC, mobilem apod., vypátrat jeho identitu
- změna pojetí osobnosti agresora x oběti – anonymita informačních technologií umožňuje útočit i zjevně fyzicky slabším jedincům na zdatné oběti
- možná neúmyslnost – zveřejnění fotografií nemusí být vždy míněno jako útok na kohokoliv, nicméně může ve výsledku způsobit nepříjemnosti oběti

2. Jak kyberšikanu rozpoznat:

- schránka důvěry
- zhoršení atmosféry ve třídě /škole
- rozpady přátelství
- během školních akcí
 - zdravotní potíže
 - změny chování
 - ztrácení osobních věcí
 - zlehčování situace

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy / šk.zařízení.

Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost škola. Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovněprávně potrestán. Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy. Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku např. uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

3. Co může dělat škola:

- pracovat na povědomí
- školní řád musí respektovat i tento fenomén
- definovat kompetence v rámci školy

- definovat kompetence mimo školu
- začlenění tématu do výuky
- vzdělávání pedagogů
- podpora pozitivního využívání technologií

4. Co může dělat pedagog:

- posílit empatii mezi žáky
- pracovat na klimatu
- vést k úctě ke druhým
- dávat pozitivní zpětnou vazbu
- vytvářet dobré vztahy

5. Co dělat:

- rozhovor s účastníky
- zapojení rodičů
- diskuze ve škole
- zapojení učitelů
- v případě podezření vyrozumět orgány činné v TŘ

Oběti je třeba doporučit:

- ukončit komunikaci
- zablokovat útočníka
- identifikovat útočníka
- oznámit útok

6. V jakém případě vyrozumět Policii ČR / OSPOD:

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestní řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a odmítají se zúčastňovat výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

7. Co by mělo být cílem řešení:

Učitelé, pedagogičtí pracovníci, vychovatelé, atd. by měli vědět, že v současné době žádné prostředí, kde se zdržuje více dětí delší dobu pohromadě, není vůči šikaně imunní. V těchto kolektivech je třeba zvýšeně věnovat pozornost různým příznakům skrytého násilí, jak fyzického tak psychického, které by mohly šikanu signalizovat, důsledně se věnovat prevenci, vytvořit kolektiv se zásadou, že silný chrání slabšího, kolektiv, kde vládne duch práva a spravedlnosti, důvěra k autoritě a vzájemná solidarita.

8. Kde hledat pomoc:

- www.saferinternet.cz (informace na téma kyberšikana, ochrana osobních údajů aj. v sekci „ke stažení“ výsledky výzkumu chování dětí na Internetu)

- www.bezpecne-online.cz (stránky pro teenagery, rodiče a učitele s informacemi o bezpečném používání internetu, prevenci a řešení kyberšikany, výukové materiály)
- www.protisikane.cz (informace o kyberšikaně a jejích projevech, tipy pro rodiče)
- www.minimalizacesikany.cz (praktické rady pro rodiče, učitele a děti, jak řešit šikanu a jak ji předcházet, v sekci „pro média“ tisková zpráva s výsledky šetření o kyberšikaně na školách)
- <http://prvok.upol.cz> (centrum prevence rizikové virtuální komunikace UPOL, v sekci „výzkum“ výsledky výzkumného šetření Kyberšikana u českých dětí)
- www.sikana.org (stránky občanského sdružení Společenství proti šikaně – aktuality z oblasti, související odkazy apod.)
- Poradenská linka pro pedagogy 841 220 220, 777 711 439
- Policie ČR 158

Příloha č. 5 - Krizový plán – související s užíváním návykových látek

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka. Patří sem také alkohol nebo tabák.

V ČR není stanovena věková hranice pro užívání návykových látek, ale jejich užívání osobami mladšími 18 let je považováno za nebezpečné chování. Navádění k užívání návykových látek nebo podpora takového chování u osob mladších 18 let jsou zakázány a takové jednání je přestupkem nebo trestným činem. Zakázán je rovněž prodej tabáku a alkoholických nápojů těmto osobám.

Užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti není přípustné.

Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

Tabákové výrobky

Postup při zjištění konzumace tabákových výrobků ve škole:

1. V případě, že je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit.
3. O události sepíše pedagogický pracovní stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud a od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka
5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán právní ochrany obce s rozšířenou působností.
6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Alkohol

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno.

Postup při zjištění konzumace alkoholu ve škole:

1. V případě, že je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
4. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud a od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.

5. V případě, že není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
6. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
7. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
8. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte.
9. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
10. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Postup při nálezů alkoholu ve škole:

1. Pracovník školy našel v prostorách školy alkohol
 - a. Tekutinu nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
 - b. O nálezů ihned uvědomíme vedení školy.
 - c. Nalezenou tekutinu uložíme u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d. Zpracujeme stručný záznam o události.
2. Pracovník školy zadržel u některého žáka alkohol
 - a. Tekutinu nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
 - b. O nálezů ihned uvědomíme vedení školy.
 - c. O nálezů sepíšeme stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák. V případě, že odmítá uvede tuto skutečnost do zápisu. U zápisu a rozhovoru je se žákem ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí metodik prevence do své agendy.
 - d. O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka i orgán sociálně – právní ochrany dítěte.
 - e. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

První pomoc při otravě návykovými látkami a alkoholem:

Při otravě návykovými látkami a alkoholem nelze příliš spoléhat na komunikaci s poškozeným. Je vhodné pokud možno vyhnout se prudkým pohybům, mluvit klidně, tišeji, pomaleji a v hlubší hlasové poloze.

Pouhé podezření z otravy je důvodem k přivolání lékařské pomoci.

1. Zajistit dostatek čerstvého vzduchu , nepodávat alkohol, kávu ani mléko.
2. Než přijde lékař zjistit jakou cestou došlo k intoxikaci a odlišit zda je intoxikovaný při vědomí nebo v bezvědomí

při vědomí:

- podat větší množství vody případně s živočišným uhlím, je-li po ruce
- vyvolat stlačením kořene jazyka zvracení

- zabránit prochlazení
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- opatřit pokud možno informace o látce, která byla použita a předat ji přivolanému lékaři

při bezvědomí:

- položit postiženého do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk
- sledovat dýchání – při zástavě uvolnit dýchací cesty (záklonem hlavy a odstraněním zvratků nebo cizího tělesa tím, že sáhneme do úst a vyčistíme je) a zahájit dýchání z úst do úst.
- zabránit prochlazení
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- opatřit pokud možno informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři.

Příloha č. 6 - Záškoláctví

Záškoláctví bývá často nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují. Nezbytnou podmínkou pro hledání účinných strategií k postupnému překonávání vzniklých obtíží je spolupráce rodičů, učitele i poradenských pracovníků školy.

Jednotný postup při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování na naší škole:

1. Uvolňování z vyučování:

Při předem známé nepřítomnosti může žáka uvolnit:

- 1 vyučovací hodina – vyučující
- 1-2 dny třídní učitel
- více dnů – ředitel školy

2. Omlouvání z důvodu nemoci:

- Rodiče (zákonný zástupce) jsou povinni omluvit dítě do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka ve škole (§50zákon 561/2004), školní řád

V případě, že takto zákoný zástupce neučiní, zanedbává svou povinnost a dopouští se přestupku.

- Omluvenku musí žák přinést nejpozději do druhého pracovního dne po nástupu do školy. V případě, že žák omluvenku v řádném termínu neodevzdá, bude nepřítomnost považována za neomluvenou!

V případě podezření na záškoláctví může škola při nemoci žáka požadovat potvrzení lékaře. Škola má právo ověřit si, zda žák lékaře navštívil.

Jak postupujeme na naší škole v případě záškoláctví:

- 6 – 12 neomluvených hodin: pohovor s rodiči, zápis výchovné komise, Výchovné opatření – ředitelská důtka
- 13 – 25 neomluvených hodin: pohovor s rodiči, zápis výchovné komise, hlásíme na OSPOD

Výchovné opatření – 2-uspokojivý

- 26 a více neomluvených hodin: pohovor s rodiči, do výchovné komise pozván i zástupce OSPODu. Hlásí se na odbor školství MMOL.

Výchovné opatření – 2-uspokojivé, 3-neuspokojivé při opakované neomluvené absenci.

Příloha č. 7 – Krádeže, vandalismus

Krádeže, u dětí školního věku se setkáváme s několika formami krádeží. Je důležité mezi nimi rozlišovat, protože mají odlišná psychologická východiska, jejich interpretace i způsoby řešení budou tedy rozdílné.

Jak postupujeme preventivně proti krádežím:

Vedeme žáky k tomu, aby byli všímaví vůči svému okolí, a dokázali rozpoznat protiprávní jednání a pokud budou svědky takového jednání, aby jej nahlásili pedagogickému pracovníkovi školy.

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem:

- každé podezření nahlásit řediteli školy
- každou nahlášenou krádeží je třeba se zabývat, prošetřit ji
- pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného
- u náhrady škody by měla být preferovaná náprava vztahu mezi poškozeným a pachatelem (omluva, vrácení, náhrada)
- rodičům poškozeného je třeba krádež nahlásit ihned, rodičům pachatele po předchozím zjištění příčin
- pokud se žák krádeží dopouští opakovaně a škola již vyčerpala všechna kázeňská opatření, je třeba případ hlásit na OSPOD

Policii je nutné informovat vždy, když se jedná o krádež z uzamčeného prostoru, dále pokud má skutek znaky násilí a vydírání.

Vandalismus

Jak postupujeme preventivně proti vandalismu:

Ve školním řádě uvádíme, že žák šetrně zachází se svěřenými učebnicemi, školními potřebami a školním majetkem. Každé svévolné poškození nebo zničení majetku školy, žáků, učitelů či jiných osob hradí v plném rozsahu rodiče žáka, který poškození způsobil.

Každé poškození nebo závadu v učebně hlásí žák vyučujícímu, třídnímu učiteli nebo školníkovi.

Jak postupovat při vzniku škody:

Jakmile vznikne škoda na majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se zjistit viníka. Pokud viníka známe, můžeme na něm vymáhat náhradu škody. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradě škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou